

De Kerstspar uit de Sevenwouden

CLARA DE GROOT

Op een ochtend in December reed er een wagen het bos in. Het was een lange, smalle wagen en op de bok zaten twee mannen, gehuld in zware jassen, want het was bitter koud. Achter hen lagen op een stapel een aantal bijlen met een tros zwaar touw, en daarnaast stond een oud hijstoestel. Met moeite trok het bruine paard het schommelende gevaarte door de hoge sneeuw. Alles was stil in het bos, maar af en toe werd die stilte verbroken door een harde knal, alsof iemand een geweer afschoot. Maar het was niet zo, 't geluid kwam van de stammen van de bomen, die openbarstten door het geweld van de vorst. Er waren al heel wat bomen in het bos met vorst-spleten . . .

„Het is een harde winter dit jaar,” zei de kleinste van de mannen, die zijn bontmuts tot ver over de oren had getrokken.

De ander, wiens dichte krullebol onbedekt was, beaamde het.

„Het vriest meer dan veertien graden,” wist hij.

Toen zwegen ze weer een hele poos. Krakend en schuddend ging de wagen verder over de oneffen bospaden. Nergens, noch op 't pad, noch in de bomen, viel iets levends te bekennen. Het bos scheen uitgestorven. De twee op de bok doken zo ver mogelijk in de kraag van hun jassen, want af en toe, als de wind even opstak, stortten de kruinen van de grove dennen boven hun hoofd massa's sneeuw over hen uit.

Eindelijk hielden de mannen stil bij een sparrenbos aan de rand van de heide. De Sevenwouden heette dat bos. Zij sprongen van de wagen, sloegen de armen over elkaar en stampten met hun voeten op de grond om een beetje warm te worden. Toen gingen ze de bijlen en het touw afladen. Het was belangrijk werk dat ze die morgen moesten verrichten: zij gingen namelijk de kerstspar kappen voor de grootste kerk van de stad.

„Daar staat-ie,” zei de man met de bontmuts, en hij wees op een jonge Douglasspar, die forser en mooier was dan alle andere bomen in de buurt. De vers gevallen sneeuw, die zich tussen zijn lange, groene naalden had genesteld, fonkelde in de zon en daarboven was de lucht zo blauw, zo blauw. Het was een prachtig gezicht die boom daar te zien staan in de wijde winterse wereld.

De man met de krullebol keek naar het bloedrode merkteken in de ruige stam, 't teken van de dood, en in zijn hart vond hij het een beetje jammer, dat hij deze jonge, mooie boom moest vellen. Hij zag dat het een boom was met een karakter, een boom met een hart, en hij talmde een ogenblik. Maar het lot van de spar was al beslist. De kameraad greep de lange slagbijl, hij zwaaide

het werktuig door de lucht en trof de boom aan de voet. Er ging een siddering door de takken en door de ijle vrieslucht verspreidde zich snel een doordringende geur van hars.

Het duurde nu niet lang meer of de boom was geveld. Languit lag hij met zijn vracht van groene takken in de rulle sneeuw, zo fris en geurend alsof er niets met hem gebeurd was.

De mannen rustten een poosje uit van hun arbeid; toen laadden ze de boom op de wagen en reden weg.

De krullebol had goed gezien; de boom, die nu wegreed uit het woud waar hij was opgegroeid, was niet zomaar een boom. Het was een bijzondere boom, hij was de boom die wegens de dichtheid van zijn takken door de vogels van het bos was uitverkoren als hun slaapboom. Alle lijsters uit de buurt vonden er, na hun drukke dagtaak, een warm onderdak. De hele familie mees sliep er, de winterkoninkjes, het roodborstje en ook nog een eenzame, jonge spreeuw, die niet mee kon op de grote trek naar het warme land omdat hij niet sterk genoeg was. Iedere avond zetten ze zich allemaal op de takken met de lange, dichtopeen geplante naalden, die de kou van hen keerden, de regen en de wind tegenhielden, en dan sliepen ze heerlijk.

Onbewust van wat er dreigde waren de vogels die ochtend in de felle vrieskou uitgevlogen naar hun voedselreinen. Het roodborstje vloog haastig naar het huis van het zieke jongetje, dat nooit verzuimde kaaskorstjes op de vensterbank te strooien; de lijsters wickten snel naar het larixbos op de heuvel, waar tussen de gevallen naalden op de grond altijd nog wel wat te vinden was voor een hongerig vogellijf. De andere gingen naar de oude beuken aan de overzijde, die vol gleufjes en groefjes zaten en in die spleten zat haast altijd nog wel iets wat ze konden gebruiken, zoals b.v. een dikke vette spin, die dacht daar veilig te overwinteren. Alleen de altijd wat angstige, eenzame jonge spreeuw had nooit een bepaald doel; die zwierf maar een beetje rond en was blij wanneer hij hier en daar eens iets kon oppikken. Tegen de avond keerden ze allemaal, zoals iedere dag, terug naar de Sevenwouden. De ondergaande zon kleurde de hemel boven het donkere larixbos op de heuvel gloeiend rood, zodat het scheen alsof daar een reusachtige brand woedde.

De vogels waren moe, ze verlangden er heel erg naar te mogen slapen tussen de zachte, warme naalden van hun boom. Maar, o schrik, de boom was er niet meer! Daar waar hij gestaan had was een lege plek, tussen omgewoelde aarde lagen verse, witte houtspaanders en enkele afgerukte, groene takjes... maar dat was alles. De boom, de boom was weg! Groot was de ontsteltenis. De lijsters vlogen onder veel misbaar almaar om die vreemde, lege plek. Ze begrepen er niets van. Het roodborstje ging treurig op een van de spaanders zitten en zijn wickjes beefden. Hun boom was weg! Hun goede, veilige slaapboom was er niet meer. Waar moesten zij nu slapen die nacht? De families mees en winterkoning raakten zodanig overstuur, dat ze elkaar aanvloegen. Alsof dat zou helpen! Alleen de eenzame, jonge spreeuw zei niets. Op enige afstand van de onheilsplek zat hij in een mager eikeboompje en staarde stil voor zich uit. Het was haast niet te geloven, dat hun slaapboom werkelijk weg was. Voorgoed verloren. Misschien had hij zich alleen maar verstopt om hen te foppen. Al zijn moed bijeenrapend ging de spreeuw eens kijken aan de rand van het bos, maar de spar was er niet. De sperwer, die daar huisde, zag hem en 't scheelde maar heel weinig of deze vlugge rover had de kleine vogel gegrepen. Nog meer geschrokken keerde het spreeuwkje haastig naar zijn makkers terug. De lijsters hadden intussen met schelle kreten de andere dieren van het bos er bij geroepen, de reeën en de herten, de hazen en de konijntjes, het wijze stekelvarken en natuurlijk ook de slimme eekhoorns. Helaas, niemand wist iets van de boom, niemand kon hun iets vertellen. Hoofdschuddend vertrokken ze weer. Toch was er iemand die gezien had wat er was gebeurd, en dat was de oude mol, wiens gangen tussen de wortels van de verloren slaapboom liepen. Pas toen de herten en de reeën waren weggesprongen en ook de andere dieren uit het oog waren verdwenen, kwam hij te voorschijn. „Mensen hebben hem meegenomen en weggevoerd,” mompelde hij. „Zo is het.” En hij verdween weer onder de aarde. Daarop waren ze allemaal stil. De felle gloed boven het larixbos was intussen gedoofd en het werd donker en bitter koud.

De kleine, kwieke winterkoninkjes kwamen het eerst tot bezinning. „Wij zullen een nieuwe slaapboom moeten zoeken,” zeiden ze, „anders vriezen we nog dood.”

De anderen begrepen dat de winterkoninkjes gelijk hadden, en in de dichte schemering trokken ze er met z'n allen op uit. Ze vonden tenslotte een spar, die wel een beetje op hun eigen goede slaapboom leek en daar trokken ze toen maar in. Onwennig scharrelden ze heen en weer tussen

de vreemde takken en het duurde lang voordat ieder een plaatsje had gevonden. Ze verschikten daarna nog verscheidene malen, maar tenslotte sliepen ze toch zo'n beetje.

Eindelijk begon het weer dag te worden, maar niemand van de vogels was goed uitgeslapen. Mistroostig zaten ze op de takken hun veren te bepluizen en het scheelde niet veel of mees en winterkoning hadden alweer ruzie.

Toen stelde de eenzame spreeuw, die anders nooit iets zei, voor om met z'n allen de verloren slaapboom te gaan zoeken en de mensen die hem weg haalden te vragen of hij terug mocht komen.

Iedereen vond het een goed plan en dus gingen ze op weg.

Eensgezind en vol goede moed verlieten ze de Sevenwouden; de lijsters vlogen voorop en de andere vogels volgden. Helemaal achteraan vloog de kleine spreeuw.

Na een poosje kwam de zon op; met lange, rode stralen lichtte ze over de toppen van de larixbomen op de heuvel en over de grote, besneeuwde heide daarachter. Alles in de natuur was heel stil, want de wind lag zo vroeg in de ochtend nog te slapen achter de horizon.

De vogels hadden al meer dan een uur gevlogen, steeds speurend naar hun boom, toen tegen het stralend blauw van de lucht de torens van de grote stad opdoemden. Kort daarna gebeurde het, dat zij in de dunne vrieslucht om hen heen een wonderbaarlijk, teer en zoet geluid gewaar werden, dat langzaam aanzwol.

Wat was dat?

Het waren de kerstklokken die zij hoorden.

Bimbam, bimbam!

Bimbam, bimbam!

Bimbam, bimbam!

Het klonk zo blij. De vogels luisterden verbaasd.

Wat een heerlijk geluid! De zorg viel van hen af en er kwam rust en vrede in hun harten, die zo bedroefd waren geweest.

Bimbam, bimbam!

De hele lucht was nu vol met jubelklanken, alsof het de hemel zelf was die zong.

Een heel zware klok hoorde je boven alles uit. Die klok zei:

„Hoort, de Zoon des mensen is gekomen en alle heilige engelen met hem.”

Kleine, heldere klokjes antwoordden en hun stemmen waren vol geluk:

„Nu zijt welkome, Jesu, lieve Heer.”

En de grote klok met zijn dreunstem zei verheugd:

„Komt, laten wij aanbidden, Komt laten wij aanbidden, Komt laten wij aanbidden, die Koning.”

Daar tussendoor jubelden dan weer de kleine klokjes:

„Herders op den velde hoorden een nieuw lied!”

Fier zei de grote klok:

„Ja, U kiest ons hart eeuwig tot zijn Koning!”

Als opgenomen door die jubelende klokklanken lieten de vogels zich drijven. De klokketonen brachten hen naar een grote kerk midden in de stad. Ze gingen zitten op de nok van het dak, min of meer verbijsterd door het geluksgevoel dat plotseling over hen was gekomen. Daar zaten ze dan in een lange rij op de blauwe leien in de gouden zonneschijn en om zich heen zagen ze de veelkleurige daken van de stad.

Bimbam, bimbam!

Almaar luidde de grote klok naast hen. Toen hij eindelijk zweeg gingen ze niet weg, maar bleven zitten alsof ze iets verwachtten. Iets moois en goeds. Maar voorlopig gebeurde er niets. De warme zon maakte hen tenslotte prettig loom en de een na de ander vielen ze in slaap. Het duurde vrij lang voor ze weer wakker werden, want ze waren moe. Ze hadden honger ook en ze gingen op zoek naar eten in de tuintjes van de huizen van de stad. Daarna keerden ze allemaal terug naar het dak van de kerk, waar ze een belofte hadden gehoord in de stemmen van de klokken. Die klokken zongen nu niet meer, maar de kerk, die met dichte ramen stil en verlaten op het plein had gestaan, was nu vol leven gekomen. De blinden waren van de ramen genomen en het grote orgel daarbinnen speelde nu dezelfde melodieën die de klokken hadden gezongen.

Nieuwsgierig fladderden de vogels van het dak naar beneden en streken neer op het vensterkozijn. Met hun kopjes schuin gluurden ze naar binnen in de schemerige ruimte van de kerk. En wat ze toen zagen! Ze zagen hun boom, hun eigen grote, goede slaapboom! Daar stond hij, vlak voor hen onder de hoge, witte zoldergewelven, groen en geurend zoals altijd.

Wat waren ze blij! Een van de lijsters liet een lange, verrukte kreet horen en daarop begonnen ze allemaal te fluiten en te kwinkeleren. Ze hadden hem gevonden, hun boom! Toen ze niet meer zochten, toen vonden ze hem! O, en wat was hij mooi! Hoog boven op zijn sterke top droeg hij een ster, een glinsterende, stralende ster en op zijn brede takken zaten kleine, witte engelen, die met gouden klokjes speelden.

De korte winterdag liep ten einde en nog altijd zaten de vogels op het kozijn. Ze konden eenvoudig niet van hun boom scheiden! Opeens begon toen weer de grote klok te luiden.

Bimbam, bimbam!

„Komt, Christenschaar. Komt, knielen wij voor Jezus, onze Koning!”

Dat zong die klok. In de kerk gingen toen de lampen aan, en jongemeisjes ontstaken, blij glimlachend, de kaarsen van de kerstboom. Nu was het opeens allemaal licht. Feestelijk straalde het door de vensters naar buiten.

Alsof de zon teruggekomen is, dacht de kleine spreeuw.

Even later kwamen de mensen toestromen. In dichte drommen trokken ze naar de kerk, grote mensen en kinderen. Een heleboel kinderen.

In korte tijd vulde zich het gebouw, er bleef geen plaats onbezet. Het werd er toen al gauw zó warm, dat de koster enkele ramen openzette. De vogels zagen het. Nu konden ze naar binnen gaan! Ze wilden graag... zó graag, maar ze durfden niet. Ze bleven op het kozijn zitten en keken met glinsterende oogjes naar hun boom. Ze luisterden ook naar het gezang van de mensen. Toen dat afgelopen was, zagen ze hoe er een grijze man naast de boom kwam staan. Hij sprak allen die daar bijeen waren toe. De kinderen en de grote mensen.

De vogels deden hun best iets te begrijpen van wat hij zei, maar dat lukte niet. Alleen de roodborst onder hen kende iets van de taal van de mensen, want hij praatte wel eens met de zieke jongen. Wat hij opving gaf hij door aan zijn makkers.

„Het is ter ere van de Heer Jezus, dat onze boom daar staat,” fluisterde hij, „Vandaag is het zijn geboortedag.”

„Wie is dat, de Heer Jezus?” vroeg de grote lijster bedeesd.

„Gods zoon,” wist de roodborst.

„Wat is God?” vroegen de mezen.

„God is liefde,” antwoordde de roodborst.

„En wat is Jezus?” wilden de winterkoninkjes weten.

„Jezus? Een licht, dat warm in de harten schijnt,” zei het roodborstje.

„En, en . . .” begonnen de winterkoninkjes weer.

„Stil, stil,” vermaande het roodborstje, „ik kan zo niet luisteren.”

Niemand vroeg toen meer iets. Zwijgend zaten ze dicht bij elkaar op het kozijn, en in hun ogen weerkaatste het licht van de kerstboom.

Na een tijdje begon het roodborstje uit zichzelf weer te praten.

„De mens naast de boom zegt,” vertelde hij, „dat Jezus op aarde is gekomen om de weg te wijzen naar het Huis van zijn Vader en om iedereen gelukkig te maken.”

„Wat is geluk?” vroeg de eenzame spreeuw.

„Liefhebben,” antwoordde prompt de roodborst. „Hebt elkander lief, heeft Jezus gezegd. Dat is zijn voornaamste boodschap aan de wereld. Hij zelf heeft die wereld zo lief gehad, dat hij voor haar gestorven is.”

Het was weer de eenzame spreeuw, die vroeg: „Zou hij ons ook liefhebben, of alleen maar de mensen?”

„... O, ons ook! Ons ook!” juichte het roodborstje. „De mensen heeft hij lief en de dieren en al wat leeft.”

„Ons ook, ons ook!” herhaalden de andere vogels, en van vreugde begonnen ze met hun wickjes te slaan.

Het gelukkigst van allemaal was de kleine spreeuw, want hij was erg eenzaam geweest. De vogels bleven op het kozijn zitten tot de dienst voorbij was en de lichten waren gedoofd. Toen vlogen ze door de heldere sterrenlucht met z'n allen terug naar het bos. Het spreeuwkje kwam nu niet meer alleen en zielig achteraan, maar vloog blijmoedig tussen zijn kameraden in het midden van de troep.

Toen ze eindelijk thuis waren, zetten ze zich tevreden op de takken van de nieuwe slaapboom. Ze treurden nu niet meer om hun oude boom. Jezus kreeg hem, Jezus, die de mensen lief heeft en de dieren en al wat leeft. Jezus zou die goede slaapboom zeker nieuw leven geven.

Dicht schoven ze bij elkaar en zo, in de warmte van elkaars lichaam en in de warmte van elkaars hart, sliepen ze die nacht beter dan ooit.